

TARTU ÜLIKOOL

loodusmuuseum ja
botaanikaaed

Tartu Ülikooli loodusmuuseum
Vanemuise tn 46, Tartu

Tartu Ülikooli botaanikaaed
Lai tn 38, Tartu

Programmide info ja tellimine
Koduleht: natmuseum.ut.ee
E-post: natmuseum.haridus@ut.ee
Telefon: 737 6076

TÜ LOODUSMUUSEUM

ÕPPEPROGRAMMI KIRJELDUS

HÄÄLED LOODUSES 1

Õppeprogrammi eesmärk

Arutleda, miks üldse erinevad loomad häält teevad, õppida tundma mõningate Eesti loomade häälitsusi. Tutvuda kajalokatsiooni mõistega.

Õppeprogrammi lühitutvustus

Programmis arutletakse, miks loomad häälitsevad ning õpitakse tundma erinevate loomade häälitsusi. Õpilased saavad teada, millist häält teeb näiteks hüljes ja mitmed teised loomad. Lapsed saavad ka ise loomade häälitsusi jäljendada ning võistelda looduse häälte tundmises.

Õppeprogrammi kestus: 2 akadeemilist tundi (2 x 45 min)

Õppeprogrammi toimumise aeg: aastaringselt

Õppeprogrammi toimumise koht: TÜ loodusmuuseum

Sihtrühm: 1.–3. klass

Keel: eesti

Grupi suurus: kuni 25 õpilast ja õpetaja(d)

Õppeprogrammi läbiviija: loodusmuuseumi juhendaja Elen Kontkar või Kersti Kihno

Õppeprogrammi pakkuja: Tartu Ülikooli loodusmuuseum, Tartu, Vanemuise 46, Tartu

Info ja tellimine: koduleht natmuseum.ut.ee; e-post natmuseum.haridus@ut.ee;
tel 737 6076

Lisainfo

TÜ loodusmuuseumis on tänapäevane õpikeskkond, uued õppeklassid ja uudne püsiekspositsioon, muuseumihoones on lift, trepid ja välistreppide kõrval sissepääsuks ka kaldtee. Õpetajal palume registreerumisel teavitada muuseumi teabespetsialisti või juhendajat grupi erisustest (näiteks erivajadusega õpilased jm) ja soovidest, koostöös kooliga täpsustame programmi võimalused.

Programmiks vajalikud õppevahendid annab juhendaja, õppevahendid on arvestatud rühmatöök. Täpsem lisainfo saadetakse õpetajale registreerumisel.

Õppeprogrammi kirjeldus

Ajakava (2 x 45 min)

1. Aktiivülesanne rühmatööna – Eesti loodushäälte viktoriini kujul. 20 min
2. Looduse häälte teemaline tutvustus muuseumi ekspositsioonis ja jooksev arutelu. 45 min
3. Aktiivülesanne – n-ö nahkhiire mäng. 10 min
4. Aktiivülesanne – loomahäälte jäljendamine. 15 min

Õppeprogrammi sisu ja tegevuste kirjeldused

1. Aktiivülesanne rühmatööna – kuulatakse loodushääli ja rühma arutelu tulemusel pakutakse, kes häälitseb. Kuulda saab nii linde, imetajaid, selgrootuid kui ka kahepaikseid. Vajadusel on lastel abimaterjalina ees pildid potentsiaalsetest häälitsejatest.
2. Looduse häälte teemaline tutvustus muuseumi ekspositsioonis ja jooksev arutelu – miks, millal ja kes häälitsevad.
3. Aktiivülesanne – nahkhiire mäng kajalokatsiooni õppimiseks, kus kordamööda on õpilased kas nahkhiired, kärbsed või puud.
3. Aktiivülesanne – loomahäälte jäljendamine. Juhuslikkuse alusel saavad õpilased loomapildid, mille häält või kehakeelt saavad nad ette mängida ning teistel jagub põnevust äraarvamisega.

Õppeprogrammi läbiviimiseks vajalikud õppematerjalid ja vahendid

Õppevahendite hulka kuuluvad arvuti, helifailid, erinevate aktiivülesannete jaoks vajalikud loomapildid, muuseumiekspositsioon ning sall. Õppevahendid ja materjalid võtab kaasa programmi juhendaja.

Õppemeetodid

Rühmatöö, jäljendamine, mängimine, kuulamine, äraarvamine, arutelu ja kokkuvõte.

Juhendajad

Loodusmuuseumi juhendaja Elen Kontkar.

Haridus. TÜ bioloogia MSc, pedagoogika kursus.

Kogemus. Töötanud Tapa Gümnaasiumis bioloogiaõpetajana ning loodusringi juhendajana (2012–2013) ja TÜ loodusmuuseumis alates 2016. a loodushariduse giid ja õppeprogrammide juhendaja, üritused.

Loodusmuuseumi juhendaja Kersti Kihno.

Haridus. TÜ bioloog, bioloogia-keemia õpetaja, MSc geoökoloogia.

Kogemus. Töötanud TÜ ökoloogia- ja maateaduste instituudis (2007– 2016) ja TÜ loodusmuuseumis giid alates 2018. a.

Õpetaja roll

Ootame õpetajalt koostöövalmidust ja aktiivset osalemist programmi tegevustes koos õpilastega.

Ohutus ja selle tagamine

Õppekeskkond TÜ loodusmuuseumis ja botaanikaaias on tänapäevane, turvaline ja ohutu. Programmide (sh ka väliprogrammi alguses) tutvustab juhendaja grupile programmi kava ja reegleid (sh ohutust) ning juhendaja koos õpetajaga jälgib nendest kinnipidamist.

Tagasiside

Tagasiside küsitakse õpetajalt kirjalikult programmi lõpus.

Teaduspõhisus ja seosed

Programmid lähtuvad teaduslikust maailmavaatest.

Programmides käsitletakse vastavalt teemale ja tegevustele seostatult loodus-, kultuuri-, sotsiaalset ja majanduslikku keskkonda.

Programmi tulemused (programmi lõpuks saavutatavad õpiväljundid ehk teadmised, oskused, väärtushinnangud ja käitumisviisid)

Õpilased oskavad eristada mõningate lihtsamate loomade häälotsusi, saavad aru, miks ja millal loomad üldse häälitsevad, teavad, mis on kajalokatsioon.

Seosed riikliku õppekavaga (ainekavade ja/või üldpädevuste ja/või läbivate teemadega)
Loodusainete ainevaldkond

Loodusõpetus 1. kooliaste (1.–3. kl)

Õpilane:

- Oskab sihipäraselt vaadelda (loodust kuulata), erinevusi ja sarnasusi märgata ning kirjeldada, oskab esemeid ja nähtusi võrrelda;
- tunneb kodukoha levinumaid taime- ja loomaliike;
- oskab ilu märgata ja hinnata; hindab loovust ning tunneb rõõmu liikumisest, loovast eneseväljendusest ja tegevusest;
- käitub loodust hoidvalt.